

ANDIJON VILOYATI
PEDAGOGIK MAHORAT
MARKAZI

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY

KONFERENSIYA

MATERIALLARI TO'PLAMI

**“O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini
shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar
fanlarning ahamiyati”**

KONFERENSIYA SHO‘BA YO‘NALISHLARI

XXI asr ko‘nikmalarini
shakllantirishda
ijtimoiy-gumanitar
fanlarning
imkoniyatlari

Umumta‘lim fanlarni
o‘qitishda raqamli
texnologiyalar va
sun‘iy intellektdan
foydalanishning
afzalliklari

Ijtimoiy-gumanitar
fanlarni o‘qitishda
pedagogik-psixologik
yondashuvlar

Bolalarda kreativlik
va tanqidiy fikrlash
ko‘nikmalarini
shakllantirishda
didaktik o‘yinlardan
foydalanish

“O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning ahamiyati” mavzusida Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA
MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
ANDIJON VILOYATI PEDAGOGIK MAHORAT MARKAZI**

**“O‘QUVCHILARDA XXI ASR KO‘NIKMALARINI
SHAKLLANTIRISHDA IJTIMOIIY-GUMANITAR AHAMIYATI”
MAVZUSIDA RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI”
MATERIALLARI
2026-yil 20-may**

**Материалы Республиканской научно-практической конференции по
теме «Важность социальных и гуманитарных наук в формировании у
студентов навыков XXI века»**

20 мая 2026 г.

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE ON THE TOPIC “IMPORTANCE OF SOCIAL AND
HUMANITARIAN SCIENCES IN FORMING 21ST CENTURY SKILLS IN
STUDENTS”**

May 20, 2026

“O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning ahamiyati” mavzusida Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi

“O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning ahamiyati” mavzusida Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi. Andijon, 2026-yil 20-may.

Ushbu konferensiya to‘plamida Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi tomonidan tashkil etilgan – “O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning ahamiyati” mavzusida Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasiga kelib tushgan tezis va maqolalar o‘rin olgan. Ushbu Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi tashabbusi bilan tashkil etilgan bo‘lib, “O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning ahamiyati” mavzusiga bag‘ishlanadi. Mazkur konferensiya doirasida ijtimoiy-gumanitar fanlarni o‘qitishda ilg‘or xorijiy va milliy tajribalarni tahlil qilish, sun‘iy intellekt va innovatsion yondashuvlarini muhokama etishga e‘tibor qaratiladi. Shuningdek, konferensiyada ijtimoiy-gumanitar fanlarni ahamiyati kuchaytirish, ta‘lim bosqichlari o‘rtasidagi uzviylikni ta‘minlash hamda masofaviy ta‘lim tizimini oid xorijiy tajribalar bo‘yicha to‘plangan materiallar o‘rin olgan.

Ilmiy-amaliy konferensiya materiallaridan oliy ta‘lim muassasalari professor-o‘qituvchilari, umumta‘lim maktab o‘qituvchilari hamda barcha tadqiqotchilar foydalanishlari mumkin.

Mas’ul muharrir: markaz direktori Turg‘unov T.T.

Tahrir hay’ati: fanlarni rivojlantirish bo‘limi boshlig‘i,
professor Abdullayeva M.A.

Pedagogika va psixologiya, ta‘lim texnologiyalari kafedrasini mudiri, pedagogika fanlari bo‘yicha PhD, dotsent Azizova Q.M.; Aniq va tabiiy fanlar metodikasi kafedrasini mudiri, pedagogika fanlari bo‘yicha PhD dotsent, Kuychiyeva M.A.; Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar metodikasi kafedrasini mudiri Abduraimov Sh.N. katta o‘qituvchilar: Qosimov D.A., Davronova R.K., o‘qituvchi Axmadjonova D.A.

Taqrizchilar: Kuychiyeva M.A.– AVPMM Aniq va tabiiy fanlar metodikasi kafedrasini mudiri, pedagogika fanlari bo‘yicha PhD, dotsent.

Tillaboyeva M.B. – Farg‘ona davlat universiteti, yu.f.f.f.d.(PhD)

Andijon viloyati Pedagogik mahorat markazi Ilmiy-metodik kengashining 2026-yil 18-maydagi o‘tkazilgan 8-sonli yig‘ilish bayonnomasi bilan nashrga tavsiya etilgan.

To‘plamdan o‘rin olgan maqolalarning saviyasi, sifati va ilmiy dalillarning haqqoniyligi hamda mazmuni uchun mualliflar mas’uldir.

AVPMM, 2026

“O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning ahamiyati” mavzusida Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi

2. Karimov I. A. O‘zbekiston XXI asr bo‘lag‘asida. – T.: O‘zbekiston, 1997. – 69 b.
3. Kaddafi M. *Green Book*.
4. Nehru J. *Glimpses of World History*. – M., 1981. – T.2, 441-b.
5. Musaev O. Milliy g‘oya va millatlararo munosabatlar. – Toshkent, 2021. – 87 b.
6. Selwyn N. *Education and Technology: Key Issues and Debates*. — London: Bloomsbury, 2021. — 248 p.
7. Coser L. A. *The Functions of Social Conflict*. – London, 1956. – P. 9.

XXI ASR KO‘NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHDA IJTIMOY FANLARNING IMKONIYATLARI

*Abduraimov Sherali No‘monjonovich,
Andijon viloyati pedagogik mahorat markazi
Ijtimoiy-iqtisodiy fanlar metodikasi kafedrasi mudiri*

Annotatsiya. Mazkur maqolada globallashtirish va raqamlashtirish davrida zamonaviy yoshlar poydevorini tashkil etuvchi XXI asr ko‘nikmalarini 4K modeli shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning metodologik va amaliy imkoniyatlari tadqiq etiladi. Tarix, huquq, tarbiya, falsafa va shu kabi fanlarning o‘quvchilarda ijtimoiy moslashuvchanlik, media savodxonlik hamda fuqarolik mas‘uliyatini yuzaga keltirishdagi ahamiyati va imkoniyatlari tizimli tahlil qilingan. Tadqiqot yakunida ta‘lim tizimida fanlararo integratsiyani chuqurlashtirishga doir innovatsion takliflar ilgari surilgan.

Kalit so‘zlar: XXI asr ko‘nikmalari, ijtimoiy fanlar, 4K modeli, tanqidiy fikrlash, ijtimoiy institutlar, raqamli savodxonlik, fanlararo integratsiya, media madaniyat.

Kirish. Mavzuning dolzarbligi. XXI asr insoniyat sivilizatsiyasi tarixiga axborot oqimining tezlashishi, sun‘iy intellekt texnologiyalarining kirib kelishi va global ijtimoiy-iqtisodiy ekotizimlarning o‘zgarishi davri bo‘lib kirdi. Bunday dinamik muhit an‘anaviy ta‘lim paradigmalarini tubdan isloh qilishni, ya‘ni shunchaki deklarativ bilimlarni yodlatishdan amaliy kompetensiyalarni rivojlantirishga o‘tishni taqozo etmoqda. Zamonaviy mehnat bozori va ijtimoiy hayot shaxsdan nafaqat tor doiradagi funksional kasbiy tayyorgarlikni, balki har qanday o‘zgaruvchan sharoitga moslasha olish imkonini beruvchi universal “yumshoq ko‘nikmalar”ni (soft skills) talab qilmoqda.

“O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning ahamiyati” mavzusida Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi

“O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo‘ljallangan ustuvor yo‘nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida” gi 2026-yil 16-fevral, PF-21-sonli farmoniga ko‘ra 1-12-maqсадlar” [1.1-12] ta‘lim sifatini xalqaro standartlar darajasiga ko‘tarish va yosh avlod ongida XXI asr ko‘nikmalarini kompleks ravishda tarkib toptirish ustuvor vazifa etib belgilangan. Ko‘pincha raqamli ko‘nikmalar va texnologik savodxonlik tabiiy-matematik hamda muhandislik fanlari (STEAM) bilan bog‘lansa-da, shaxsning ijtimoiy muhitda o‘z o‘rnini topishi, axborotlarni filtrlashi va jamoada samarali ishlashi aynan ijtimoiy-gumanitar fanlar poydevorida shakllanadi. Shu sababli, ijtimoiy fanlarning metodologik salohiyatini yangi davr talablari asosida qayta ko‘rib chiqish dolzarb hisoblanadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. XXI asr ko‘nikmalarining nazariy asoslari va ularni pedagogik jarayonga tatbiq etish masalalari xalqaro miqyosda P21 (Partnership for 21st Century Skills) tashkiloti, shuningdek, yurtimiz olimlari tomonidan xalqaro baholash dasturlari (PISA, PIRLS) doirasidagi tadqiqotchilar tomonidan o‘rganilgan. Ijtimoiy fanlar tizimida (tarix, davlat va huquq asoslari, tarbiya, falsafa) ushbu kompetensiyalarni faollashtirish mexanizmlari yetarlicha tizimlashtirilmaganligi sababli tadqiqot jarayonida tizimlilik, qiyosiy tahlil, pedagogik kuzatuv va fanlararo sintez metodlaridan foydalanildi. Ijtimoiy fanlarning o‘quv dasturlari mazmuni o‘quvchi-talabalarning, tinglovchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanish trayektoriyasi prizmasi orqali tahlil qilindi.

Tahlil va natijalar. Ijtimoiy fanlar o‘zining tabiatiga ko‘ra inson va jamiyat, o‘tmish va kelajak o‘rtasidagi aloqalarni o‘rganadi. Bu xususiyat 4K modelining har bir tarkibiy qismini rivojlantirish uchun tayyor laboratoriya vazifasini o‘taydi:

-Tanqidiy fikrlash (Critical thinking): Tarixiy voqealarni tahlil qilish, muqobil manbalar (birlamchi va ikkilamchi hujjatlar) bilan ishlash o‘quvchida voqea-hodisalarga shubha bilan qarash, sabab-oqibat aloqalarini aniqlash va xolis xulosa chiqarish ko‘nikmasini o‘stiradi.

-Ijodkorlik (Creativity): Jamiyatdagi mavjud global muammolarga (ekologik inqiroz, demografik o‘zgarishlar) ijtimoiy loyihalar orqali yechim taklif qilish darslarda o‘quvchilarning kreativ salohiyatini yuzaga chiqaradi.

-Kommunikativlik (Communication): Falsafiy va ijtimoiy mavzularda o‘tkaziladigan munozaralar, debat formatidagi darslar o‘z fikrini argumentlar yordamida aniq bayon etish va madaniy muloqot olib borish madaniyatini shakllantiradi.

“O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning ahamiyati” mavzusida Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi

Kollaboratsiya (Collaboration): Guruhlarda ishlash, hamkorlikda ishlash, keys-stadilarni (amaliy vaziyatlarni) birgalikda yechish orqali talabalar umumiy maqsad yo‘lida jamoaviy mas’uliyatni his qilishni o‘rganadilar.

Media madaniyat va raqamli savodxonlik ehtiyoji. Bugungi axborot makonida “feyk” (yolg‘on) yangiliklar va manipulyatsiyaning ortishi yoshlar ma’naviyatiga to‘g‘ridan-to‘g‘ri tahdid solmoqda. Ijtimoiy fanlar ta’lim oluvchilarda media madaniyatni shakllantirishning eng asosiy vositasidir. Axborotni tahlil qilish, uning manbasini tekshirish (fact-checking) va jamiyatga ta’sirini baholash bevosita sotsiologik va siyosiy bilimlar integratsiyasi orqali amalga oshiriladi.

Innovatsion metodlar salohiyati. An’anaviy ma’ruza darslaridan voz kechib, loyiha asosida o‘qitish (Project-Based Learning) va Blum taksonomiyasining yuqori darajalarini (tahlil, sintez, baholash) joriy etish yuqori samara bermoqda. Quyidagi jadvalda ijtimoiy fanlarda qo‘llaniladigan interfaol metodlar va ularning qaysi ko‘nikmani shakllantirishga xizmat qilishi ko‘rsatilgan:

	Innovatsion metod	Shakllanadigan XXI asr ko‘nikmasi	Kutiladigan pedagogik natijalar
	Keys-stadi (Muammoli vaziyat)	Tanqidiy fikrlash, Tahlil	Muammoning tub ildizini topish, unga diagnoz qo‘yish qobiliyati.
	Simulyatsiya va Rolli o‘yinlar	Kommunikativlik, Empatiya	Jamiyatdagi turli ijtimoiy rollarni tushunish, tolerantlik.
	Ijtimoiy Loyihalash (SRE)	Kollaboratsiya, Ijodkorlik	Jamoadada ishlash, start-up g‘oyalar va ijtimoiy tashabbuslarni yaratish.
	Debat va diskussiyalar	Argumentatsiya, nutq madaniyati	O‘z nuqtayi nazarini mantiqiy dalillar bilan himoya qilish.

Muhokama. Olingan natijalar shuni ko‘rsatadiki, ijtimoiy fanlarni o‘qitishda ijtimoiy institutlarning (oila, mahalla, ta’lim muassasalari) faol ishtirokini ta’minlash lozim. Fan mazmuni faqatgina o‘tmish faktlaridan iborat bo‘lib qolmasdan, bugungi kunning real ijtimoiy munosabatlari va global

“O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning ahamiyati” mavzusida Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi

trendlari bilan bog‘lanishi shart. Pedagogik jarayonda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt vositalaridan unumli foydalanish ijtimoiy fanlarning jozibadorligini oshiradi. O‘quvchi shunchaki passiv eshituvchidan faol tadqiqotchiga aylangandagina uning ijtimoiy kompetensiyalari barqaror shakllanadi.

Xulosa va tavsiyalar. XXI asr ko‘nikmalarini tarkib toptirishda ijtimoiy fanlar shaxs dunyoqarashini arxitekturaviy shakllantiruvchi asosiy poydevor hisoblanadi. Mazkur fanlarning boy imkoniyatlaridan to‘liq foydalanish va ta’lim sifatini oshirish maqsadida quyidagi tavsiyalar ilgari suriladi:

-O‘quv dasturlarini modernizatsiya qilish: Tarix va tarbiya fanlari darsliklariga media savodxonlik, sun'iy intellekt etikasi va moliya savodxonligi elementlarini tizimli ravishda integratsiya qilish lozim.

-Baholash tizimini o‘zgartirish: O‘quvchilar bilimini baholashda faqat test va yodlashga asoslangan shakllardan voz kechib, Blum taksonomiyasiga tayangan keyslar va loyihaviy ishlar asosida kreativlikni baholash tizimiga o‘tish zarur.

-Pedagoglar malakasini oshirish: Ijtimoiy fanlar o‘qituvchilarini zamonaviy interfaol metodlar va raqamli platformalar bilan ishlashga o‘rgatish bo‘yicha maqsadli treninglar ko‘lamini kengaytirish lozim.

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy fanlar vositasida 4K ko‘nikmalarini mukammal egallagan yoshlar Yangi O‘zbekistonning barqaror taraqqiyotini ta’minlovchi intellektual elita bazasini tashkil etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo‘ljallangan ustuvor yo‘nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida” gi farmoni.2026-yil 16-fevral, PF-21-son.

2.Atayeva B.A. Interfaol metodlar asosida XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirish imkoniyatlari // Research and Publications. – 2024.

3.Xalqaro baholash dasturlari kontekstida XXI asr ko‘nikmalari va ularni shakllantirish metodikasi. Uslubiy qo‘llanma. – Namangan, 2022.

4.STEAM va innovatsion ta'lim texnologiyalari integratsiyasi // Open Science Scientific Journal. – 2025.

5. Маткаримов А. PISA халқаро баҳолаш дастури асосида ўқувчиларнинг таянч компетенцияларини шакллантириш. педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) диссертацияси автореферати. Чирчиқ – 2022

“O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning ahamiyati” mavzusida Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi

MUNDARIJA

	Ism v familyasi	Maqola nomi	Sahifasi
1	Turg‘unov Tursunali Tolibjonovich	So‘z boshi	4-5
1-SHO‘BA. XXI ASR KO‘NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHDA IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING IMKOIYATLARI			
2	Baxtiyor Axtamovich Omonov	XXI asr yoshlari tafakkurini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning imkoniyatlari	6-8
3	Axmedov Ijod Narziqui o‘g‘li, Axmedov Ali Usmonovich	Yangi avlod o‘quvchilarini o‘qitishda pedagogik g‘oyalarni transformatsiya qilish	9-14
4	Rasulov Xakim Mamanovich	Inson va tabiat muvozanatining falsafiy muammolari	14-17
5	Kuychiyeva Mo‘jizaxon Abdumannobovna	Ta’lim jarayonida 4K modeli va uning pedagogik mohiyati	17-23
6	Qurbonov Tohir Hamdamovich	Ziyoli nutqining mohiyatiga - Falsafiy va ijtimoiy yondashuvlar	23-28
7	Avazov Komil Xolliyevich	O‘quvchilarda XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy-gumanitar fanlarning imkoniyatlari	28-31
8	Karshiyev Sherzod Saydaliyevich	Millatlararo ziddiyatlar va ularni keltirib chiqaruvchi ayrim ijtimoiy omillar	31-34
9	Abduraimov Sherali No‘monjonovich	XXI asr ko‘nikmalarini shakllantirishda ijtimoiy fanlarning imkoniyatlari	34-37
10	Olimov Nodirbek Anvarjon o‘g‘li	Jadid Isxoqxon Ibratning „Tarixi Farg‘ona“ asari o‘zbekiston tarixi	38-42